

for en rent akademisk Drøftelse, er vel dette, om man skulde kunne naa frem til at bekæmpe Krigsfaaren igennem en verdensomspændende Alliance. Jeg ved, at der fra vor Side er taget Afstand fra disse Tanker dernede, og jeg er ganske klar over, at man med hele den politiske Opdragelse, vort Folk har faaet, skal være ganske overordentlig varsom med at tale om noget, som ligner Alliancer. Dette er naturligt, fordi vi har høstet saa bitre Erfaringer derved i Tiderne, og fordi vi kan læse disse Erfaringer ud af vor Historie. Men det vil efter min Mening være farligt, om et lille Land som Danmark vilde blive ved at leve paa Ideer om ubetinget Neutralitet under alle fremtidige Krige, Ideer, som efter deres Væsen er uforenelige med Forbundspagten, og som det derfor er et Blændværk at holde op for Folket. Vi maa passe paa, at vi ikke spænder os selv ud, og vi maa passe paa, at vi ikke paadrager os Udseende af, at vi i Forhold til Folkeforbundet ønsker at staa som Æresmedlemmer, som de, der vel vil nyde Fordelene af dette Forbund, men som ikke er villige til at paatage sig nogen af Byrderne. Det vil efter min Mening være en overordentlig farlig Stilling for et lille Land som Danmark at komme i, og derfor er det af allerstørste Vigtighed, at vi vænner os til de nye Tider, at vi vænner os til at drøfte disse Tanker, og at vore delegerede paa Forsamlingen i Genève gør, hvad de kan, for at holde Folkerepræsentationen vel underrettet om de Bevægelser og Strømninger, som gør sig gældende paa Verdensparlamentet.

Jeg nævnte Spørgsmaalet om vore Forsvarsudgifter og ønsker i den Forbindelse at sige, at vi fra vor Side maa ønske Loven om Kaserneerne og Materielbevillingerne hurtigt vedtaget og derefter effektivt gennemført, ikke saaledes, at disse Bevillinger kun kommer til at staa paa Papiret, men saaledes, at de Penge, der bevilges, ogsaa virkelig anvendes til Gavn for vor Hærs Udrustning. Man har fra socialdemokratisk og fra radikal Side lovet sig megen Glæde af det, man præsterede her ved Slutningen af Rigsdagssamlingen, da man nedlagde Protest imod, at Kasernelovforslaget gennemførtes, fordi det indeholdt en Ekspropriationsbestemmelse. Jeg ved ikke, om ikke denne Glæde var noget forhastet. Jeg tror nemlig, det vilde være muligt at gennemføre en Ekspropriation til Kaserneerne ogsaa uden denne Lovbestemmelse. Man har en gammel Forordning, som giver Ret til at ekspropriere til militære Anlæg, og denne vilde det formentlig være muligt at

benytte uden paa nogen Maade at komme i Strid med Grundloven. Denne Lovbestemmelses fortsatte Gyldighed har været forudsat i en Række Domme helt op til de allerseneste Aar. Under Behandlingen af disse Sager har man været inde paa at anvende det Argument: Ja, men i denne og hin Lov om militære Etablissementer findes der en udtrykkelig Ekspropriationsbestemmelse, og dermed maa da været forudsat, at den gamle Bestemmelse i Forordningen ikke mere er gældende. Men dette Argument er ganske skudt til Side af Domstolene. Og nu kunde man spørge, om ikke den Omstændighed, at Grundloven af 1915 fastsætter en Ret for Partier her i Tinget til at modsætte sig, at Ekspropriationslove føres ud i Livet, inden der har fundet et Valg Sted, forandrer dette Forhold. Men det tror jeg ikke, man tør sige, thi den gamle Regel er jo den, at de militære Ekspropriationer kan finde Sted i Henhold til den gamle Forordning, og Grundloven har ganske sikkert kun ønsket at sige dette, at hvor en ny Lov maatte være nødvendig for at gennemføre en Ekspropriation, dér har man Retten til at kræve Sagen udsat til efter Valg. Jeg tror derfor, det vilde være muligt at gennemføre en Ekspropriation ogsaa uden denne Lovbestemmelse — om det er ønskeligt at gøre det, er et andet Spørgsmaal, som jeg ikke skal blande mig i, men den store Jubel, som man fra radikal og socialdemokratisk Side førte frem, for at bruge et parlamentarisk Udtryk, tror jeg var mindre vel motiveret.

Dernæst vilde jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om Sønderjylland. Den Grænseordning, vi fik, skulde efter den radikale og socialdemokratiske Teori have været en forbilledlig Ordning, en Ordning, der kunde tjene til Forbillede for Folk over hele Verden, en Ordning, hvorved man vilde naa noget ganske nyt. Vi har i Sønderjyllands Historie Ordene: „up ewig ungedeelt tosamene“. Den Gang vilde man knytte Slesvig og Holsten sammen for evigt. Det, man ønskede fra radikal Side, var nu intet mindre end at lave en Ævighedsordning: de Landsdele, der skiltes af den nye Grænse, skulde nu være ikke „up ewig ungedeelt tosamene“, men de skulde være for evig adskilt, og enhver Sprogstrid, enhver Kulturkamp dernede skulde falde bort ganske naturligt og selvfølgeligt. Det var det, der var Forudsætningen fra radikal Side. Det var under denne Fane, man kæmpede for en Grænseordning dernede, og jeg ønsker her kun at sige, at denne Forudsætning er bristet som saa mange andre af de Forud-